

Danmarks første kristne

Indhold

Eleverne skal se en rekonstruktion af Danmarks første kirke fra det 9. århundrede, og de skal møde nogle af de første kristne vikinger.

Med udgangspunkt i de mange vægmalerier i Ansgar Kirke Anno 860 skal eleverne løse opgaver om helgener og om historier fra Bibelen. Eleverne kommer desuden rundt i de traditionelle vikingemiljøer, hvor de skal forholde sig til spørgsmål omkring vikingernes gamle skikke i forhold til den nye kristne tro.

Forløbet afsluttes med en lille fælles ceremoni i kirken, hvor vi inddrager forskellige elementer fra en tidlig kristen messe: klokkeringning, levende lys, procession, røgelse, sang, og recitation på latin. Formålet er at skabe en stemning og en fornemmelse af, hvordan Gudstjenesten kunne være foregået dengang.

Baggrundsviden

Om Ansgars trækirke og menigheden i det 9. århundrede

Ribe-vikingerne havde tæt handelskontakt til Dorestad ved Rhinens udmunding i Holland og området langs Rhinen betød, at mange mennesker allerede i 800-årene havde et godt kendskab til kristne mennesker og til kristendommen. Blandt de fremmede handelsfolk, der kom til Ribe, har der uden tvivl også været mange kristne, som gerne ville udøve deres tro i en kirke og mødes med ligesindede. Nogle købmænd ville slet ikke handle med hedninge, så der har været mange gode grunde til, at den danske kong Horik midt i 800-tallet tillod den kristne biskop og missionær Ansgar at opføre kirker i de to største handelsbyer: Hedeby og Ribe.

Arkæologer anslår ud fra antallet af fundne kristne grave omkring Domkirken i Ribe, at der i Ribe og det omkringliggende land har været en kristen menighed på op til flere tusinde mennesker. Gravpladsens omfang peger på, at kirken i Ribe har været dåbs- og hovedkirke for et meget stort landområde, måske hele Jylland.

Rekonstruktion af Ansgars trækirke i Ribe

Der er ikke fundet konkrete spor af den kirke, som Ansgar i år 855 fik tilladelse til at opføre i Ribe, men alt tyder på, at den lå samme sted som den nuværende Ribe Domkirke.

Ribe VikingeCenters rekonstruktion af Ansgars Kirke er baseret på et fund fra Tostedt nær Hamburg, hvor Ansgar var ærkebiskop. Herfra findes der grundigt beskrevne udgravninger af en sognekirke fra o. år 800. Både størrelse, form, materialer og konstruktion af kirken i Tostedt svarer til de ældste fund af trækirker i Danmark fra 1000-årene.

Skoletjenesten
Ribe VikingeCenter

FAG

Konfirmationsforberedelse og kristendomsundervisning

MÅLGRUPPE

Konfirmander 7.-8. klasse

Materialet er oplagt at bruge i folkeskolens kristendomsundervisning i øvrigt.

ELEVANTAL

Maks. én klasse

VARIGHED

2 timer + opfølgning i klassen

FORUDSÆTNING

Mindst en voksen skal indgå aktivt i forløbet.

FORMÅL

- at eleverne oplever et dansk kirkerum, som det kunne have set ud i det 9. årh.
- at eleverne opnår ny viden om kristendommens indtog i Danmark, en skelsættende periode i dansk historie og kultur.
- at øge elevernes viden om det samspil af faktorer, der lå bag trosskiftet i vikingetiden. Dette vil give et nyt perspektiv på og skabe en større forståelse for de mekanismer, konflikter og udviklingsmuligheder, der også opstår i nutidens kulturmøder.
- at eleverne får en god fælles oplevelse.

Undervisningsforløbet

Forløbet består af tre dele:

1. Forberedelse
2. Besøg på Ribe Vikingecenter
3. Opfølgning

Besøget på Ribe Vikingecenter

Undervisningsforløbets indhold og cirkatidspunkter:

Kl. 00:00 Modtagelse og introduktion

Ved indgangen til Ribe Vikingecenter modtages I af Moder Christin eller en af hendes hjælpere. Moder Christin tager jer med til Ansgar Kirke år 860, hvor I får en introduktion til kirken og til den tidlige kristendom i Norden.

Kl. 00:20 Inddeling i hold

Underviseren har hjemmefra opdelt eleverne i hold på ca. 4 elever. Der skal være mindst én god læser på hvert hold.

Det er også muligt at løse opgaverne individuelt, hvis det er mere hensigtsmæssigt i forhold til den aktuelle gruppe/klasse.

Kl. 00:25 Løsning af opgaver

Underviseren uddeler de medbragte opgaveark, som eleverne skal arbejde med.

Nogle opgaver kan løses i kirken, mens andre kræver, at eleverne bevæger sig omkring i vikingemiljøet.

Underviseren har fast ophold i Ansgar Kirke. Ribe Vikingecenters medarbejdere går med de hold, der skal ud i miljøerne.

Kl. 01:30 Afsluttende ceremoni

Alle mødes til en fælles ceremoni i Ansgar Kirke år 860. Ceremonien foregår som et live rollespil med aktiv deltagelse af alle elever og undervisere. Moder Christin og hendes hjælper instruerer alle i deres opgaver, som er helt enkle og praktiske.

Kl. 02:00 Tak for en dejlig dag

Husk...

- Varmt, praktisk tøj og fodtøj.
Forløbet foregår i uopvarmede lokaler og udendørs.
- Madpakker
Medbragt mad må nydes i caféhaven eller i pavillonen ved caféen.

Kontakt og booking

Skoletjenesten på Ribe Vikingecenter:

Tel. 75 411 611 eller booking@ribevikingecenter.dk

Du er altid meget velkommen med dine spørgsmål.

Kontakt os, hvis du har særlige ønsker.

Ring og book jeres besøg på Ribe Vikingecenter eller benyt booking-formularen på www.ribevikingecenter.dk

BEMÆRK

Al undervisningsmateriale til dette forløb, dvs. opgaveark, videolinks osv. ligger samlet og er tilgængeligt på vores hjemmeside.

Forberedelse

Forberedelse - GENERELT

- **Forbered eleverne på besøget på Ribe VikingCenter.**
Nævn for dem, at de skal passe godt på tingene samt behandle mennesker og dyr med omsorg og respekt. Mobiltelefoner skal indstilles til lydløs og blive i taskerne.
- **Madpakke.** Eleverne kan medbringe en madpakke til at spise før eller efter forløbet.

Forberedelse - VALG OG PRINT AF OPGAVER

Underviseren skal på forhånd udvælge de opgaver fra undervisningsmaterialet, som man gerne vil arbejde med under besøget på Ribe VikingCenter. De valgte opgaver printes ud og tages med.

Som underviser skal du tage stilling til, hvilke af emnerne, der passer bedst ind i jeres forløb. Måske har I allerede behandlet et emne på en anden måde. Måske er der nogle emner, som I gerne vil lægge særlig vægt på, og evt. arbejde videre med i timerne efter jeres besøg i Ansgar Kirke.

Det er ikke nødvendigt at løse opgaverne i en bestemt rækkefølge eller at alle elever løser alle opgaver. Underviseren udvælger de emner og det antal opgaver, som er relevante.

Undervisningsmaterialet består af følgende, som kan downloades på vores hjemmeside:

Lovprisning (ceremonien på Ribe VikingCenter)

- Til forberedelse før besøget: Salmetekst samt opgaveark

Helgener

- Til brug under besøget: Opgaveark

Gamle skikke og den nye tro

- Til brug under besøget: Opgaveark

Historier fra Det Gamle Testamente

- Til brug under besøget: Opgaveark

Jesu liv og gerninger

- Til brug under besøget: Opgaveark

Forberedelse - INDELING I HOLD

Opgaverne til brug på Ribe VikingCenter fungerer bedst, hvis man arbejder sammen i små hold. Vi beder om, at underviseren på forhånd har opdelt sine elever i hold på ca. 4. Der skal være mindst én god læser på hvert hold.

Det er dog også muligt at løse opgaverne individuelt, hvis det er mere hensigtsmæssigt i forhold til den aktuelle gruppe/klasse.

Forberedelse - EN TIDLIG KRISTEN MESSE

Forløbet om Ansgar Kirke og Danmarks første kristne afsluttes med en lille fælles ceremoni i kirken. Her er det vigtigt, at eleverne er aktivt deltagende, hvilket kræver forberedelse hjemmefra, så eleverne kender til og er trygge i deres roller.

- **Rollespil.** Fortæl eleverne, at de vil få tildelt en rolle eller opgave, som de skal udføre under messen. Det er vigtigt, at alle spiller med, så vi sammen kan skabe en stemning og en fornemmelse af, hvordan Gudstjenesten kunne være foregået dengang. Rollerne er nogle små praktiske opgaver, som skal udføres, og der er ingen dragter eller replikker at huske.
- **Lovprisning.** Alle skal kunne synge med på omkvædet til "Almægtige og kære Gud", så det er vigtigt, at eleverne kender salmen og kan synge med på omkvædet. Ved ceremonien synger vi som regel stroferne 1,2,3,6,7 og 11. Eller alle strofer, hvis I ønsker det.

Den ældst kendte udgave af denne salme er nedskrevet af Frans af Assisi omkring år 1225. Salmen falder rigtig godt i tråd med oplæringen af unge benediktinermunke på Ansgars tid. Omkring år 845 forklarede den lærde munk Hildemar af Corbie en af Benedikts regler - at der skal være overensstemmelse imellem ord og hjerte, når man synger - nogenlunde således: Da ikke alle har evnen til abstrakt tænkning og dyb indsigt, er det tilstrækkeligt at tænke på Guds konkrete skaberværk, når man lovsynger solen, månen, lyset etc. Det vigtigste var, at de unge drenge ikke stod og tænkte på et eller andet prosaisk som f.eks. det næste måltid, eller at de gerne ville ud og lege.

Opfølgning

Opfølgning

De opgaver, som er blevet lavet under besøget på Ribe Vikingecenter, gennemgås og bruges som udgangspunkt for en samtale om eller videre arbejde med emnerne.

I undervisningsmaterialet er der flere opgaver, som eleverne kan arbejde med enkeltvis eller i hold, og der er tilhørende vejledninger til underviseren.

Al materiale kan downloades på vores hjemmeside:

Lovprisning (ceremonien på Ribe Vikingecenter)

- Opfølgning: Opgaveark

Helgener

- Opfølgning: Vejledning til underviseren
- Opfølgning: Opgaveark

Gamle skikke og den nye tro

- Opfølgning: Vejledning til underviseren
- Opfølgning: Opgaveark

Drager og dragedræbere

- Opfølgning: Vejledning til underviseren
- Opfølgning: Opgaveark

Historier fra Det Gamle Testamente

- Opfølgning: Vejledning til underviseren
- Opfølgning: Opgaveark

Jesu liv og gerninger

- Opfølgning: Vejledning til underviseren
- Opfølgning: Opgaveark

Filmmateriale

Vægmalerier i Ansgar Kirke

I disse videoer fortæller malermester Svala om sit arbejde med vægmalerierne i Ansgar Kirke år 860 og om nogle af de billeder, der bruges i opgaverne. Hver video varer 2-3 minutter.

- Den karolingiske stilart.
- Vikingetidens farver.
- Sankt Nicolaus.
- Sankt Ludger*
- Ærkeenglen Mikael
- Syndefaldet

* I denne video nævnes også lidt om overgangen fra asatro til kristendom.

Dåben

Før kirken blev bygget, har det været muligt at døbe de nye kristne i Ribe Å. Denne dramadokumentariske film (8 min.) viser, hvordan det kunne være foregået.

Filmen er et afsnit i serien "RIPA", som er produceret af Ribe Vikingecenter og støttet af Nordea-fonden.

- RIPA - Dåben.

Opførelsen af Ansgar Kirke

Ribe Vikingecenters dramadokumentar (8 min.) fortæller om baggrunden for at bygge en kirke i Ribe i det 9. århundrede.

NB: Hovedparten af filmen er facts om vikingetidens byggeteknikker.

- RIPA doku - Ansgar Kirke.

Alle videoerne er også tilgængelige på ribevikingecenter.dk

